

Motion till riksdagen 2005/06: MJ300

av **Ingegerd Saarinen och Åsa Domeij (mp)**

Kallblodstravaren

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att säkerställa kallblodstravarens överlevnad som ras.

Motivering

Vi har i Sverige två hästraser med inhemskt ursprung. Det är gotlandsrusset och den svenska kallblodshästen med sina två grenar kallblodstravaren och nordsvenska hästen. Alla andra är importraser, dvs. de har sitt ursprung i andra länder. Vi har alla ansvar för att de endemiska raserna skall överleva och inte bli utrotade.

När man läser äldre beskrivningar av allmogens hästar får man bilden av en liten ca 10 kvarter (150 cm) hög häst som är rask, stark, smidig, tålig och användbar i alla sammanhang. Som dragare av såväl plog, stötting och trilla och samtidigt även en bra ridhäst med andra ord en "allroundhäst".

Historik

1903 Wången.

1964 Kallblodstravaren.

1971 Resares utredning.

1973 Riksdagsbeslut.

2000 SOU 2000:109 En svensk hästpolitik.

Varför fick vi Wången?

Det var en viktig försvarsangelägenhet. Kanonerna hade blivit allt tyngre och den lätta nordsvenska hästen hade svårigheter att dra de tunga kanonerna. Man

Fel! Okänt namn på

var tvungen att ha alltför stora spann. Byte till ardenner var ej möjligt för att arméns hästar var "värnpliktiga" dvs. böndernas. Dessutom var ardenner inte lika tålig och smidig i snö, kyla och oländig skogsterräng. Resultatet blev ett premieringsreglemente som styrde aveln mot en tyngre häst (halvardenner). För att påskynda utvecklingen anlades hingstuppödningsanstalten Wången.

Detta ledde till att de lätta snabba hingstarna aldrig blev premierade. Hästarna blev allt tyngre och allt färre kunde springa fort.

1964 fick vi en delning av stamböckerna en tung "brukshäst" som behöll namnet nordsvenska hästen och en travare som fick namnet kallblodstravaren. Då blev det äntligen möjligt att premiera lätta snabba hingstar. Detta tillsammans med blodgrupperingen räddade kallblodstravaren i Sverige.

När 1970-talet tagit sin början fanns alla bitar på plats för att vi i framtiden skulle få en framgångsrik och livskraftig kallblodstravare. Men då fick aldrig kallblodstravaren sin rättmätiga chans.

1971 tillsattes Resares utredning som först bara skulle behandla galoppens problem men den fick tilläggsdirektiv att även omfatta travet. Utredningen ledde fram till bildandet av AB Trav och Galopp (ATG). ATG är ett av trav- och galoppporten ägt bolag som har tototillståndet för hästsport i Sverige. Hälften av ledamöterna i styrelsen tillsätts av sporten och hälften av staten. Staten utser även ordföranden.

Avtalet mellan staten och ATG reglerar bl. a. hur stor del av totspelet som ATG får behålla och hur stor del som staten skall ha. I avtalet finns också ett minoritetsskydd för galoppen i Sverige. Detta räddade galoppen i Sverige.

Bildandet av ATG och skapandet av ett riksspel, V-65, kom att tillföra hästsporten nya pengar. Dessa nya pengar styrdes till varmblooden. Kallblooden som var 20 % av Trav-Sverige fick nästan ingenting. Varför?

Travsporten styrdes och styrs av de tre stora banorna i Stockholm, Göteborg och Malmö tillsammans med de mellanstora som alla utom en finns i Syd- och Mellansverige. På dessa banor tävlar man nästan bara med varmblood. Kallbloodstravarna finns norr om Mälardalen – Dalsland. De styrande såg till att de egna fick de nya pengarna. Skulle norrlänningen vara med och dela på de nya pengarna var det bara att köpa varmblood från uppfödarna i söder och inte kallblood från uppfödarna i norr.

Denna politik har varit framgångsrik. Man har på ett par decennier trängt undan kallblooden så att den står på utrotningens rand.

Från att 1960 varit på nivån 50 % varmblood och 50 % kallblood har kallblooden nu ca 12 % av loppen och ca 8,5 % av prispengarna.

Vilka är de avgörande problemen för kallbloodstravaren?

1. Populationsstorleken.
2. Mängden löpningar.
3. Prispengar.

1 Populationsstorleken

Mängden kallblodstravare är så liten att den är utrotningshotad. Med blott 500 föl/år är den genetiska mångfalden hotad. Inavelsgraden är på sikt ett problem. Det är svårt att lösa det med tillskott utifrån ty det enda tillgängliga avelsmaterialet finns i Sverige och Norge. För att bibehålla den nuvarande bredden måste populationstorleken öka så att man får åtminstone 1000 föl/år. För att populationen skall öka krävs att stoägarna tror att det finns tävlingsmöjligheter/avsättning för fölen.

2 Löpningsmängden

Löpningsmängden är av avgörande betydelse för den som tänker satsa på en tävlingshäst. Dagens mängd är redan under smärtgränsen. Kallblodstravaren är spridd över ett stort område från Årjäng till Boden.

Med dagens 500 föl/år blir antalet tävlingshästar för litet för att långsiktigt fylla loppet.

Kallblodstravaren har manövrerats in i en ”moment 22”-situation. Nyligen aviserade travsporten ytterligare en stor indragning av antalet travdagar. Detta avses i stor utsträckning drabba de banor som haft relativt sett hyggligt med lopp för kallblodstravare.

3 Prispengar

När man skall köpa en tävlingshäst är förtjänstmöjligheterna en viktig del i beslutet om vilken häst man skall köpa.

Vi har hamnat i en situation där kallblodstravaren står inför en utrotning som ras.

För att kallblodstravaren skall överleva som ras krävs att populationen ökar i storlek. Det krävs minst 1000 föl/år.

Hur når man dit? Den viktigaste och effektivaste åtgärden skulle vara att införa ett minoritetsskydd i avtalet mellan staten och sporten. En sådan åtgärd behöver inte kosta statskassan någonting men skulle vara av stor betydelse för att säkra kallblodstravarens överlevnad som ras.

Ytterligare en åtgärd skulle kunna vara att se över behovet av uppfödarpremier till ägarna av betäckta kallblodsston.

Med ledning av neddragningarna av travdagar, som i synnerhet har slagit mot de banor där kallblodstravaren fortfarande tillåts tävla, brådskar det med åtgärder om rasen skall leva vidare.

Stockholm den 29 september 2005

Ingegerd Saarinen (mp)

Åsa Domeij (mp)